

POSTANOWIENIE

Dnia 2 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa W. P.
przeciwko Przedsiębiorstwu Transportu i Spedycji "T." spółce z o.o.
w R.
o uchylenie uchwały,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 2 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 28 marca 2019 r., sygn. akt I AGa (...),

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- II. zasądza od W. P. na rzecz Przedsiębiorstwa Transportu i Spedycji "T." spółki z o.o. w R. kwotę 540 zł (pięćset czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda W. P. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 marca 2018 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze wielokrotnie wypowiediano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano m.in. że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przysądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Odnosząc się do przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazanych w tych przepisach podnieść należy, że mają one charakter rozłączny. Istotne zagadnienie prawne nie może być jednocześnie przedmiotem rozbieżnej wykładni w orzecznictwie bądź wypowiedziach doktryny, istotne zagadnienie prawne, podlegające rozstrzygnięciu przez Sąd Najwyższy, z założenia powinno charakteryzować się „nowością” (zob. m.in. postanowienia SN: z dnia

3 października 2013 r., III SK 11/13, niepubl., i z dnia 30 września 2014 r., III SK 2/14, niepubl.). Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że autor skargi obie te przesłanki potraktował zamiennie, co już samo w sobie stanowi konstrukcyjną wadliwość skargi.

Niezależnie od powyższej wadliwości Sąd Najwyższy zbadał zwarty w skardze wywód prawny z perspektywy przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Po pierwsze, nie występuje wskazane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istotne zagadnienie prawne co do przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga – jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego – sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (zob. postanowienia SN: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, „Wokanda” 2004, nr 7-8, poz. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, niepubl.). Ponadto w judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w powołanym przepisie nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. m.in. postanowienia SN: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, niepubl., z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, niepubl., z dnia 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, niepubl.).

Rozumianemu w wyżej przedstawiony sposób pojęciu „istotne zagadnienie prawne” nie opowiada podniesione przez skarżącego kwestie konieczności wyjaśnienia: „czy przesłanką stwierdzenia, że doszło do naruszenia dobrych obyczajów w rozumieniu art. 249 § 1 k.s.h., jest podjęcie uchwały przez walne zgromadzenie spółki w sprawie dotyczącej przyznania wynagrodzenia większościowemu wspólnikowi jako prezesowi jej zarządu – przy użyciu przewagi jego głosów” oraz „czy przesłanką stwierdzenia, że doszło do naruszenia dobrych obyczajów w rozumieniu art. 249 § 1 k.s.h., jest podjęcie uchwały przez walne zgromadzenie spółki w sprawie dotyczącej przyznania wynagrodzenia członkom zarządu w sytuacji, gdy: (a) spółka w chwili podjęcia uchwały nie wykazuje zysków, bo zanim powstają są one konsumowane wyłącznie przez większościowego wspólnika, (b) uchwała podejmowana jest przy pełnej świadomości większościowego wspólnika jako prezesa zarządu i z-cy prezesa zarządu o wysokości straty za rok 2017, (c) wysokość przyznanego łącznie wynagrodzenia rocznie przekracza 8-krotnie wysokość zysków wypracowanych przez zarząd spółki w latach gdy spółka osiągała dodatni wynik finansowy”.

W odniesieniu do tej podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) należy wskazać, że zagadnieniem takim może być wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień sądu rozpoznającego sprawę. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać przy tym realne i poważne trudności, a także mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia innych spraw. Skarżący winien w tym przypadku przedstawić pogłębioną argumentację prawną, bowiem zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle jurydyczny. Nie może odnosić się do subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (zob. postanowienia SN: z dnia 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17, niepubl., z dnia 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 552/17, niepubl., z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 15/18, niepubl.). Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga

jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. niepubl. postanowienia SN: z dnia 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, z dnia 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Przedstawione kwestie nie stanowią istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym skonstruowanie zagadnienia prawnego następuje przez przedstawienie pytań „do rozstrzygnięcia”, czyli pytań, których konstrukcja powoduje, że rozstrzygnięcie zagadnienia następuje przez wybór towarzyszącej mu odpowiedzi (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 13 kwietnia 2000 r., III CZP 2/00, OSNC 2000, nr 11, poz. 200). Kwestie przedstawione w skardze kasacyjnej w istocie sprowadzają się do wniosku o przedstawienie przez Sąd Najwyższy wytycznych odnośnie do rozstrzygnięcia sprawy, sprzecznie z wywodami poczynionymi przez Sądy obu instancji, nie zaś wyjaśnienia zagadnienia prawnego. Innymi słowy, w rzeczywistości stanowią pytania o prawidłowość zastosowania przez Sąd II instancji przepisów prawa, na tle wskazanych okoliczności faktycznych, nie w pełni zgodnych z ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). W związku z tym, przedstawione pytania stanowią w znacznej mierze polemikę z ustaleniami faktycznymi i oceną prawną Sądu II instancji oraz próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd II instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie została również wykazana przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., a więc, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy

przytoczyć wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (zob. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, niepubl.). Dla wykazania, że wskazana przesłanka wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wystąpiła, konieczne jest przedstawienie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (zob. postanowienie SN z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, niepubl.). Ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien ponadto wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (zob. postanowienie SN z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, niepubl.).

Tych wymagań wniosków o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie spełnia. Przedstawiony przez skarżącego wywód stanowi polemikę z oceną dowodów dokonaną przez Sądy rozpoznające sprawę i odzwierciedla jego stanowisko w sprawie, nie zaś rzeczywiste naruszenia prawa w postaci na tyle rażącej, że prowadzące do oczywistej zasadności skargi. Tak naprawdę, pod pozorem przedstawionych pytań, skarżący chce uzyskać odpowiedź, czy w realiach konkretnej sprawy powinien znaleźć zastosowanie art. 249 § 1 k.s.h. Nie zachodzi tu żadna rozbieżność w orzecznictwie, ale ocena uchwały spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w konkretnych okolicznościach, w jakich została podjęta. Oczywiste jest bowiem, że uchwała może zostać podjęta na zgromadzeniu wspólników spółki „przez wspólnika większościowego”, a wszystkie inne okoliczności mogą przemawiać za uchyleniem tej uchwały lub uznaniem, że nie a do niej zastosowania art. 249 § 1 k.s.h.

Nie można też tracić z pola widzenia, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., co do zasady podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Natomiast w myśl art. 398¹³ § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Postawione przez skarżącego „problemy” zmierzają *de facto* do kolejnego instancyjnego rozstrzygnięcia tej sprawy.

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 i 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 8 ust. 1 pkt 22 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).